

ДНЗ «Уманський професійний аграрний ліцей»

Виховний захід

СПОЖИВАЧ – ЗНАЙ СВОЇ ПРАВА!

Підготувала
Викладач з економіки
Швець Л. Д.

2017

У дитячому віці гра – це норма,
І дитина повинна завжди гратися,
Навіть коли робить серйозну справу.

А.С.Макаренко

Мета: виховувати в школярів інтерес до правових знань, формувати правову культуру школярів як споживачів.

Обладнання: Конституція України, Закон України «Про захист прав споживачів», додатки, роздатковий матеріал.

Форма проведення: ділова гра.

Структура заняття:

I. Організаційний етап.

II. Основна частина.

1. Історія становлення споживчого руху.
2. Закон України «Про захист прав споживачів».
3. Інформація на товарі.
4. Цифровий код – про що він інформує?

III. Підсумок заняття.

Хід заняття

Слово вчителя.

Кожного дня ми з вами стаємо учасниками правовідносин: купуємо речі в магазині, користуємося електроенергією, їдемо в громадському транспорті, здійснюємо укладання інших угод. І всі наші дії регулюються певними нормами права. Робота органів державної влади, організацій, установ також здійснюється відповідно до закону.

Недотримання громадянами, державою норм права може призвести до безладдя, хаосу в країні. Тому наш найперший конституційний обов'язок – шанувати Основний Закон держави, дотримуватися інших нормативних актів, що приймаються органами влади.

I етап

Учень 1.

Споживачі – ми всі. Хочемо ми того чи ні. І це не залежить від нашого бажання або небажання, громадянства, матеріального добробуту... ми споживачі вже тому, що споживаємо товари та послуги і платимо за них. Споживач – головна фігура ринку та ринкових відносин. До того ж особа досить перебірлива: він хоче придбати товар високої якості за найнижчою ціною. Саме тут його інтереси явно не збігаються з інтересами інших учасників ринку – виробника і продавця, - які намагаються виробити і продати товарів якомога більше і за вищу ціну. При цьому часто порушується технологія виготовлення, терміни зберігання, втрачається якість. У такий спосіб покупець вступає в боротьбу – боротьбу інтересів. От тільки сили дещо нерівні. На боці бізнесу (розумій: виробник, виконавець, продавець) – економісти, бухгалтери, юристи, а на боці споживача – він один. Добре, якщо він озброєний знанням своїх прав і обов'язків, умінням їх застосовувати. Такий споживач спроможеться відстояти свої інтереси і становитиме небезпеку для несумлінного продавця або виконавця. Він не тільки зможе відшкодувати заподіяний матеріальний збиток, а й за некоректної щодо нього поведінки ще й змусить компенсувати нанесену йому моральну шкоду. Втім у грамотного споживача рідко виникають конфлікти, а іспит з отриманих знань ви складатимете все життя.

Учень 2.

Рух споживачів на захист своїх прав й інтересів зародився в 30-х роках у США. Піднесення після спаду економіки в 1929р. у цій країні зумовило особливий, привілейований стан людини як споживача товарів і послуг. Проте Друга світова війна, що запалала в Європі, призупинила розвиток споживчого руху. І лише в 50-х роках споживчий рух не тільки відроджується, а й охоплює багато країн Європи і Америки. При цьому в центр уваги потрапляє питання про створення механізму захисту людини як споживача, адже її громадянські права захищені в Конституції.

Вперше у світі на урядовому рівні думку про захист прав споживачів висловив президент США Дж. Кеннеді в 1961р. у своєму «Посланні до Конгресу». Звернення викликало бурхливі дебати і як наслідок 15 березня 1962р. вперше у США були проголошені права споживачів:

- На безпеку товарів і послуг.
- На інформацію («захист від обдурювання і введення в оману»).
- Право на вибір товарів і послуг, але на конкурентних засадах.
- Право бути вислуханим.

- Право на ефективну компенсацію.
- Право на освіту.

Питання про права споживачів і створення правового простору для їхнього захисту обговорюється і розв'язується і в Європі. Створюється Міжнародна організація союзів споживачів (МОСС) – 1 квітня 1960р. (США, Великобританія, Голландія, Бельгія, Австралія). Ухвалюється Декларація ООН «Керівні принципи для захисту прав споживачів» - 9 квітня 1985року.

Учень 3.

Після розпаду СРСР на кілька держав в Україні одним із перших у 1991р. був прийнятий Закон «Про захист прав споживачів». Мало хто тоді уявляв його провідну роль у подальшому розвитку незалежної держави. Ступивши на шлях ринкових відносин, українські споживачі, які успадкували від колишньої системи пасивність, очікування захисту від когось, постали вічна-віч із бізнесом. Спроби відстояти порушені права за таких умов практично виявилися марними. У силу сформованих умов у 1089р. в надрах профспілок було створено Українську Асоціацію споживачів (УАС). З ініціативи УАС у 1992р. був створений Державний Комітет України у справах захисту прав споживачів. 8жовтня 1993р. УАС зареєструвало Міністерство юстиції України як громадське об'єднання споживачів. 15грудня 1993р. були внесені зміни до Закону України «Про захист прав споживачів». Закон складається з преамбули (вступної частини) і трьох розділів: загальні положення, права споживачів та їх захист, громадські об'єднання споживачів. Україна одна з небагатьох держав де права споживачів захищені на конституційному рівні (ст.42К. Укр.).

II етап

Практична частина (робота в групах)

Працюючи в групах учні визначають згідно Закону України «Про захист прав споживачів»:

1 група – основні учасники споживчих відносин (споживач, виробник, виконавець, продавець).

2 група – споживчі блага (товари, роботи, послуги).

Визначте, хто є споживачем у перерахованих ситуаціях:

1. Дід, який попросив бабу спекти йому колобка. («Колобок»).

2. *Муха, яка придбала на базарі самовар. («Муха-цокотуха»).*
3. *Король, якому непорядні шевці пошили нове вбрання. («Нове вбрання для короля»).*
4. *Тато Карло, який купив Буратіно новий «Буквар». («Золотий ключик»).*
5. *Чоловік, який віддав у науку до Оха свого сина. («Ох»).*
6. *Баба, яка вимагала, щоб золота рибка виконувала її забаганки. («Казка про рибалку і рибку»).*
7. *Кіт, який попросив свого господаря купити йому нові чоботи. («Кіт у чоботях»).*

III етап

Споживач у відповідності зі ст.18 Закону України «Про захист прав споживачів» має право на одержання необхідної, доступної і достовірної інформації про товари (роботи, послуги).

1 група – інформація на товарі промислової групи.

2 група – інформація на продуктових товарах.

Сертифікат відповідності – це державне посвідчення, що підтверджує відповідність товару державним стандартам і безпеку його для життя, здоров'я, майна споживача і навколишнього природного середовища.

IV етап

Що передусім привертає нашу увагу при виборі товару? Певна річ, етикетка і (або) упаковка. А чи варто робити покупку, не розглянувши етикетку? І про що корисне ми можемо дізнатися вивчивши її? Спробуємо розглянути етикетку з погляду найважливішої інформації для споживача. Д.1.

Учні аналізують запропоновані етикетки, щодо наявності необхідної інформації. Д.2.

V етап

Упаковка наявних у продажу товарів містить штриховий код, за допомогою якого зашифровано інформацію про товар, що перебуває в упаковці. Наприклад цифровий (штриховий) код 5449000000996:

- Перші дві (три) цифри (54) – позначають країну походження (виробника або продавця) продукту.
- Наступні п'ять (49000) – підприємство-виробник.
- Ще п'ять (00099) – найменування товару, його споживчі властивості, розмір, колір тощо.
- Остання цифра (6) – контрольна, застосовується для перевірки правильності зчитування штрихів сканером (контрольна цифра).

Пересічний споживач не в змозі за одним лише кодом визначити виробника товару. Головне – знати країну походження товару і що товар не фальсифікований. Д.3.

Від 1997р. в Україні введено систему штрихового кодування товарів. Це означає, що відтепер усі товари, що вироблені чи реалізуються в нашій країні, повинні мати штриховий товарний код. В Україні використовується європейська система коду під назвою EAN (European Article Numbering). Вона являє собою штриховий код, зазвичай чорного, синього, темно-коричневого або темно-зеленого кольору і цифрове позначення товару. Україні надано код – 482.

За допомогою штрих-коду споживач може виявити підроблений товар. Д. 4.

1 група – коди: 4821280204102; 48200045218884, 5997207710014.

2 група – коди: 48201573437128; 4820000950626, 560730005492.

Якщо отримане число після розрахунку не співпадає з контрольним числом штрих-коду, це означає, що товар виготовлено незаконно.

Слово вчителя.

Існують багато інших прав та обов'язків, які ми маємо знати, як споживачі, й реалізовувати щодня. Але пам'ятайте: ваші права не мають порушувати права інших людей. Ці права гарантуються державою. Існують також багато законів, у яких закріплюються ваші обов'язки. Адже кожна людина є особливою і неповторною. Життя їй дається один раз, і прожити його потрібно гідно, щоб залишити після себе добрий слід.

Учень 1.

Ти знаєш, що ти – людина.
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.
Більше тебе не буде.
Завтра на цій землі
Інші ходитимуть люди,
Інші кохатимуть люди –
Добрі, ласкаві й злі.
Сьогодні усе для тебе –
Озера, гаї, степи.
І жити спішити треба –
Гляди ж не проспи!
Бо ти на землі – людина,
І хочеш того чи ні –
Усмішка твоя єдина,
Очі твої – одні.

В. Симоненко

Бавовна - COTTON, COTON, KATOEN, BAUMWOLLE;
 Вовна - WOOL, WOLL, LAINE, VUNE;
 Шовк натуральний - SILK, SEIDE, SOIE;
 Штучні волокна (віскозні, ацетатні, триацетатні) - ZOYON, ACRYLIQUE, ZELLTUCH, RAYONNE;
 Синтетичні волокна: поліаміди - POLYAMIDE;
 поліефірні - POLYESTER;
 поліакрилонітрильні - POLYACRYLNITRILE.
 Умовні позначення на ярликах товарів

Піктограми, використовувані для вказівки способу прання одягу

Піктограми, використовувані для вказівки способу сушіння одягу

Піктограми, які використовуються для вказівки способу прасування одягу.

Піктограми, які використовуються для вказівки способу відбілювання одягу

Додаток 2

Таблиця відповідності штрих-кодів країнам в системі "EAN"

СТРАНА	ШТРИХ-КОД	СТРАНА	ШТРИХ-КОД
Австралія	93	Мексика	750
Австрія	90-91	Молдова	484
Аргентина	779	Нідерланди	87
Бельгія	54	Нікарагуа	740-745
Болгарія	380	Нова Зеландія	94
Болівія	777	Норвегія	70
Боснія	387	Панама	740-745
Бразилія	789	Парагвай	784
Великобританія	50	Перу	775
Угорщина	599	Польща	590
Венесуела	759	Португалія	560
В'єтнам	893	Росія	460
Гваделупа	489	Румунія	594
Гватемала	740-745	Сальвадор	740-745
Німеччина	400-440	Сербія	860
Гондурас	740-745	Сінгапур	888
Греція	520	Словаччина	858
Данія	57	Словенія	383
Домініканська республіка	746	США	00-09

Ізраїль	729	Таїланд	885
Індія	890	Тайвань	471
Індонезія	899	Туніс	619
Ірландія	539	Туреччина	869
Ісландія	569	Україна	482
Іспанія	84	Уругвай	773
Італія	80-83	Філіппіни	480
Канада	00-09	Фінляндія	64
Кіпр	529	Франція	30-37
Китай	690-691	Хорватія	385
Колумбія	770	Чехія	859
Коста-Ріка	740-745	Чилі	780
Куба	850	Швейцарія	76
Латвія	475	Швеція	73
Литва	477	Шрі-Ланка	479
Люксембург	54	Еквадор	786
Мавританія	609	Естонія	474
Малайзія	955	Південна Корея	880
Мальта	535	Південно-Африканська Республіка	600-601
Марокко Західна Сахара	и 611	Японія	49

Додаток 3.

Приклад розрахунку цифрового (штрихового) коду 02888224:

- Додати цифри, розташовані на парних порядкових місцях (зліва праворуч). Отриману суму помножте на 3.
- Додати цифри розташовані на непарних порядкових місцях (зліва праворуч), без урахування останньої цифри праворуч.
- Додати результати, отримані в пунктах першому і другому.
- В отриманому числі відкинути ліву цифру, що означає десятки, і залишити праву цифру, що означає одиниці.
- Від числа 10 відняти отримане у попередньому пункті число. Після проведення обчислення отримана цифра має збігатися з контрольною цифрою у штриховому коді, розташованою останньою. Якщо ці цифри збігаються – можна сподіватися, що перед вами не підробка.

1) $(2+8+2+4)*3=48$ 2) $0+8+8+2=18$ 3) $48+18=66$ 4) $66=6$ 5) $10-6=4$